

Мельничук Володимир Максимович

*Студент 4 курсу філософського факультету (відділення «політологія»)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Київ, Україна)
<https://orcid.org/0009-0002-7190-8721>
e-mail: melnychukoz3knu@gmail.com*

Товмаш Дмитро Анатолійович

*Кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії гуманітарних наук
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Київ, Україна)
<https://orcid.org/0000-0002-4576-0703>
e-mail: tovmash@knu.ua*

ПОЛІТИЧНІ ЧИННИКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ: ШВЕЙЦАРСЬКИЙ ДОСВІД І МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ

Резюме

У статті здійснено комплексний аналіз політичних чинників інвестиційної привабливості держави крізь призму інституційного досвіду Швейцарської Конфедерації та можливостей його адаптації в українських реаліях. Обґрунтовано, що ключовим політичним активом Швейцарії є поєднання політичної стабільності, децентралізованого управління, механізмів прямої демократії та високої передбачуваності державної політики, що формує стійку інституційну довіру з боку інвесторів.

Доведено, що інвестиційна привабливість у сучасних умовах визначається не лише економічними показниками, а й ефективністю інформаційної політики держави, здатністю забезпечувати інформаційну безпеку, а також формувати позитивні та консистентні медіанаративи щодо захисту прав власності, верховенства права та довгострокової політичної стабільності. Проаналізовано вплив інституційної довіри та правової визначеності на інвестиційну активність у контексті глобальної конкуренції за капітал.

Встановлено, що для України в умовах повоєнної реконструкції критично важливим є перехід від декларативної до операційної моделі гарантування прав інвесторів, доповненої прозорими інформаційними механізмами та стратегічними комунікаціями. Окрему увагу приділено ролі

міжнародних платформ (форумів у Давосі та Лугано) як інструментів інвестиційної дипломатії та трансляції довіроформуючих медіанаративів на глобальному рівні.

Обґрунтовано, що впровадження технологічних рішень — зокрема phygital-економіки та DLT-регулювання (технологій розподіленого реєстру) — може виступати не лише інструментом економічної модернізації, а й джерелом нової політичної легітимності. Доведено, що цифрова прозорість, верифікованість транзакцій та захищеність даних здатні частково компенсувати інституційну слабкість, знизити корупційні ризики та виконувати функцію сучасного аналога швейцарської «банківської таємниці» у сенсі надійності та довіри. Запропоновано рекомендації щодо формування інституційної передбачуваності, інформаційної стійкості та безпекових гарантій як базових умов залучення довгострокового інвестиційного капіталу в Україну.

Ключові слова: інвестиційна привабливість; інвестиційна політика України; політична стабільність; інформаційна політика; інформаційна безпека; швейцарський досвід; довіра до інститутів; phygital-економіка; DLT-регулювання; медіанаративи; євроінтеграція.

Вступ

Інвестиційна привабливість держави формується не лише економічними параметрами, але й, насамперед, політичними умовами розвитку. Довіра до інститутів, стабільність політичної системи та рівень демократичної участі визначають готовність іноземних інвесторів входити на національний ринок. В умовах глобальної невизначеності саме політичні чинники — передбачуваність правил гри, відсутність радикальних коливань курсу та верховенство права — стають вирішальними.

Проблемі політичних чинників інвестиційної привабливості та інституційного середовища присвячено значний масив наукових праць. Фундаментальні основи впливу інститутів на економіку закладені в наукових доробках Д. Норта, Д. Асемоглу, Д. Робінсона. Специфіку швейцарської моделі демократії та федералізму досліджували В. Ліндер, А. Фаттер. В українському науковому дискурсі увагу проблемі політичних передумов інвестування приділяли такі дослідники як О. Войтенко, О. Романюк, В. Бортник, які підкреслювали деструктивну роль корупції, непослідовності державної політики та слабкості інституційної архітектури.

Водночас, незважаючи на наявність ґрунтовних досліджень, питання адаптації швейцарського досвіду політичної стабільності до українських реалій в умовах повномасштабної війни та необхідності повоєнної відбудови залишається недостатньо вивченим. Актуальність дослідження зумовлена потребою формування нового інституційного середовища в Україні,

яке б поєднувало традиційні демократичні механізми з новітніми цифровими інструментами (DLT, phygital) для мінімізації політичних ризиків інвестування.

Методи дослідження

Методологічною основою статті є інституційно-порівняльний метод, який дозволив здійснити аналіз взаємозв'язку між політичною стабільністю, якістю державного управління та рівнем інвестиційної активності в різних політичних системах — Швейцарії та Україні. Застосування цього методу дало можливість вийти за межі простого співставлення економічних показників і зосередитися на природі політичних інститутів, що їх продукують. Зокрема, було досліджено, як саме швейцарська модель консенсусної демократії, федералізму та кантональної автономії трансформує політичні домовленості в економічні гарантії.

Інституційний аналіз дозволив виявити, що в основі «швейцарського дива» лежить не просто нейтралітет, а специфічна політична культура компромісу та децентралізації відповідальності. Порівняння цієї моделі з українською системою державного управління дозволило ідентифікувати ключові точки інституційної слабкості України: надмірну централізацію прийняття рішень при розмитій відповідальності, нестабільність законодавчого поля та фрагментарність політичних еліт. Саме інституційно-порівняльний підхід дозволив обґрунтувати тезу, що просте копіювання швейцарських законів без зміни принципів політичної взаємодії (наприклад, через впровадження цифрових механізмів прозорості та DLT-регулювання) не дасть бажаного ефекту. Метод дозволив сформулювати рекомендації щодо того, які саме елементи швейцарської політичної стабільності можуть бути імplementовані в Україні через інструменти phygital-економіки та нові форми дипломатії.

Результати дослідження

Політична стабільність є базовою умовою для довгострокового економічного зростання та залучення інвестицій. Як зазначає Дуглас Норт, саме інституції створюють правила гри, що зменшують невизначеність у взаємодіях [1, с. 3]. Стійкі демократичні інститути, правова визначеність і ефективне урядування забезпечують прогнозованість для бізнесу, що є критично важливим фактором для інвесторів, які обирають між різними юрисдикціями [2, с. 45].

Швейцарія демонструє унікальний приклад поєднання прямої демократії, нейтралітету та низької політичної поляризації, що створює винятково сприятливий інвестиційний клімат [3, с. 112]. Так зване «економічне чудо» Швейцарії сформувалося у XX столітті завдяки поєднанню політики нейтралітету, стабільності законодавства та сильної фінансової

системи. Кантональна автономія дозволила створити здорову конкуренцію за інвестиції між регіонами, а податкова гнучкість стимулювала бізнес-активність. Як зазначають експерти ОЕСР, прозорість управління та високий рівень довіри до інституцій підвищили репутацію країни як безпечного фінансового центру [4, с. 22].

На сьогодні саме Швейцарія є майданчиком для проведення впливових міжнародних економічних форумів, зокрема Всесвітнього економічного форуму (WEF) в Давосі. Цей форум неодноразово ставав платформою для представлення України на світовій арені. У Давосі в 2025 році Президент України Володимир Зеленський закликав Європу стати «незамінним гравцем» у глобальній політиці та підкреслив, що стратегічні пріоритети Європи мають відповідати сучасним викликам [9]. Роком раніше, на WEF 2024, було наголошено, що «кожна інвестиція у впевненість захисника скорочує війну», підкреслюючи важливість фінансових вливань у стабільність України як елемент глобальної безпеки [10].

Україна має значний потенціал для залучення іноземних інвестицій, проте, військові дії, політична нестабільність, корупція та непослідовність державної політики залишаються ключовими перешкодами. Звіти Світового банку та Transparency International вказують на те, що інституційна слабкість і низький рівень довіри до судової системи негативно впливають на інвестиційний клімат [5; 6]. За словами О. Войтенко, політичні чинники часто стають визначальними бар'єрами для входу інвесторів на український ринок [7, с. 38].

Швейцарський досвід може бути корисним Україні у формуванні стабільних політичних інститутів та зміцненні гарантій прав інвесторів. Важливим аспектом залучення інвестицій є участь України в спеціалізованих форумах. Так званий «Малий Давос» у Лугано (Lugano Business Forum) став майданчиком для обговорення післявоєнного відновлення України. У 2022 році в Швейцарії була ухвалена «Декларація Лугано», яка визначила принципи прозорості, верховенства права та стійкого розвитку як основи майбутньої реконструкції країни [11]. Пізніше, у 2023 році, на цьому ж форумі українські урядовці представили інвестиційні програми, спрямовані на відновлення інфраструктури та цифрової економіки [12].

Політична підтримка з боку Швейцарії також має конкретний вимір. З початку війни Швейцарія надала близько 5,16 мільярда франків на підтримку людей з України [13]. Президентка Швейцарської Конфедерації Карін Келлер-Зуттер під час зустрічі з українською делегацією у 2025 році наголосила на готовності Швейцарії використовувати свої «добрі офіси» для сприяння миру [14]. Призначення Жака Гербера делегатом Федеральної ради Швейцарії у справах України у 2025 році стало ще одним кроком до інституціоналізації цієї підтримки. Гербер підкреслив:

«Швейцарське зобов'язання перед Україною залишається незмінним, і ми прагнемо довгострокового партнерства, заснованого на розвитку, а не лише на допомозі» [15; 16].

Новим вектором у політичній та економічній взаємодії стає впровадження цифрових технологій довіри. Презентовані на бізнес-форумі у Лугано напрямки охоплюють блокчейн і токенизацію активів, що формують нову економічну парадигму — *phigital*, тобто поєднання фізичних і цифрових компонентів вартості. У цьому контексті важливим є впровадження DLT (технології розподіленого реєстру). Швейцарія вже створила правові умови для токенизованих фінансових інструментів, що робить її лідером у цій сфері [17; 20]. Для України це відкриває шлях до прозорої відбудови.

Федеральна рада Швейцарії ухвалила угоду про участь швейцарського бізнесу в реконструкції України [18] та виділила кошти на цифровізацію українських публічних послуг [21]. Це створює підґрунтя для нової політичної легітимності. Згідно з концепцією Юргена Габермаса, легітимність влади ґрунтується на комунікативній раціональності та довірі [22]. В українських реаліях *phigital*-економіка може трансформувати це поняття. Якщо традиційна держава спиралася на бюрократичну довіру, то *phigital*-економіка формує «цифрову довіру», що ґрунтується на верифікованих даних. Це узгоджується з підходом Сеймура Ліпсета, який визначав легітимність як здатність системи підтримувати віру в те, що існуючі інституції є найкращими для суспільства [24, с. 64].

У цьому сенсі механізми токенизації можуть стати інституційним запобіжником у «суспільстві ризику», про яке писав Ульріх Бек [23]. Прозорість стає засобом мінімізації політичних загроз. Інтеграція токенизованих моделей у систему публічних фінансів України [25] — це перехід до легітимності, заснованої на доказовості.

Висновки

Швейцарський досвід переконливо демонструє, що політична стабільність, передбачуваність державної політики та довіра до інститутів є ключовими передумовами інвестиційного розвитку й формуються не лише через правові норми, а й через послідовну інформаційну політику, здатну підтримувати сталі та зрозумілі медіанаративи довіри, безпеки й довгостроковості. У ході дослідження встановлено, що для України в контексті євроінтеграції критично важливо не лише декларувати європейські принципи, а й імплементувати механізми, які роблять ці принципи інституційно дієвими та комунікаційно переконливими.

Посилення інституційної стійкості України має відбуватися через упровадження прозорих цифрових механізмів управління, інтегрованих у систему інформаційної безпеки держави. *Phigital*-економіка та

DLT-регулювання в українському контексті здатні стати елементами нової моделі політичної легітимності, у межах якої цифрова прозорість і захищеність даних компенсують інституційну недосконалість, знижують репутаційні та корупційні ризики й підтримують довіру як суспільства, так і іноземних інвесторів.

Співпраця України зі Швейцарією, що виходить за межі гуманітарної допомоги й поступово переходить у площину технологічного, інвестиційного та комунікаційного партнерства, формує позитивні міжнародні медіанаративи та відкриває унікальне вікно можливостей для модернізації державного управління України в руслі європейських стандартів і стратегічних цілей євроінтеграції.

Список посилань

1. North D. C. *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990. 152 p.
2. Acemoglu D., Robinson J. A. *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty*. New York: Crown Publishers, 2012. 544 p.
3. Linder W., Mueller S. *Swiss Democracy: Possible Solutions to Conflict in Multicultural Societies*. Cham: Palgrave Macmillan, 2021. 315 p.
4. *Investment Policy Review: Ukraine*. Paris: OECD Publishing, 2021. 148 p.
5. *Ukraine Economic Update*. Washington, D.C.: World Bank, 2023. 68 p.
6. *Corruption Perceptions Index*. Berlin: Transparency International, 2024. 24 p.
7. Войтенко О. Політичні чинники формування інвестиційного клімату України. *Політичний менеджмент*. 2022. № 96. С. 34 – 42.
8. Vatter A. *Swiss Federalism: The Transformation of a Federal Model*. London: Routledge, 2018. 230 p.
9. World Economic Forum. Special Address by Volodymyr Zelenskyy, President of Ukraine. Davos, 2025. URL: <https://www.weforum.org/stories/2025/01/davos-2025-special-address-volodymyr-zelenskyy-president-ukraine/> (last accessed: 06.10.2025).
10. President of Ukraine Speech at World Economic Forum. Davos, 2024. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/kozhna-investiciya-u-vpevnenist-zahisnika-skorochuye-vijnu-v-88381> (last accessed: 06.10.2025).
11. Swiss conference sets principles for Ukraine reconstruction. Swissinfo. 2022. URL: <https://www.swissinfo.ch/eng/>

- politics/swiss-conference-sets-principles-for-ukraine-reconstruction/47728090 (last accessed: 06.10.2025).
12. Lugano Business Forum Summary. Ukraine-Swiss Chamber. 2023. URL: <https://ukraine-swiss.ch/bez-kategoriyi/lugano-business-forum-2023-summary/> (last accessed: 06.10.2025).
 13. Support of the Confederation for the people affected by the war in Ukraine. Federal Department of Foreign Affairs. URL: <https://www.eda.admin.ch/eda/en/fdfa/fdfa/aktuell/dossiers/krieg-gegen-ukraine.html> (last accessed: 06.10.2025).
 14. Switzerland ready to use good offices for peace in Ukraine. Federal Department of Defence, Civil Protection and Sport of Switzerland. 2025. URL: <https://www.vbs.admin.ch/en/newnsb/AbBCvmYuMAdSAXW9CC5xA> (last accessed: 06.10.2025).
 15. Jacques Gerber appointed as Federal Council Delegate for Ukraine. Federal Department of Foreign Affairs. 2024. URL: <https://www.eda.admin.ch/countries/taiwan/de/home/aktuell/news.html> (last accessed: 06.10.2025).
 16. Schweizer Ukraine-Delegierter sagt: Engagement für die Ukraine ist intakt. Watson.ch. 2025. URL: <https://www.watson.ch/schweiz/international/563778341> (last accessed: 06.10.2025).
 17. An overview of the Swiss Distributed Ledger Technology (DLT) Act. Cointelegraph. 2024. URL: <https://cointelegraph.com/learn/articles/an-overview-of-the-swiss-distributed-ledger-technology-dlt-act> (last accessed: 06.10.2025).
 18. Bilateral cooperation agreement between Switzerland and Ukraine on reconstruction. Federal Council. 2025. URL: <https://www.news.admin.ch/en/newnsb/MQEKfyoZsdpkhpM48i-m7> (last accessed: 06.10.2025).
 19. Switzerland supports competitiveness of Ukraine's economy (2026 – 2030 Programme). Federal Council. 2025. URL: <https://www.news.admin.ch/en/newnsb/EMweykN-13QNJXUSAb2kq> (last accessed: 06.10.2025).
 20. Developments in the FinTech sector. FINMA. 2025. URL: <https://www.finma.ch/en/documentation/dossier/dossier-fintech/entwicklungen-im-bereich-fintech> (last accessed: 06.10.2025).
 21. Switzerland gives CHF 60 million to Ukraine for digitalisation. Swissinfo. 2024. URL: <https://www.swissinfo.ch/eng/foreign-affairs/switzerland-gives-chf60-million-to-ukraine-for-digitalisation/79961027> (last accessed: 06.10.2025).

22. Habermas J. *Between Facts and Norms: Contributions to a Discourse Theory of Law and Democracy*. Cambridge: MIT Press, 1996. 676 p.
23. Beck U. *Risk Society: Towards a New Modernity*. London: Sage Publications, 1992. 260 p.
24. Lipset S. M. *Political Man: The Social Bases of Politics*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1981. 586 p.
25. *Digital Recovery of Ukraine: Policy Vision 2030*. Ministry of Digital Transformation of Ukraine. 2025. URL: <https://thedigital.gov.ua> (last accessed: 06.10.2025).

References

1. North, D. C. (1990). *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge University Press.
2. Acemoglu, D., & Robinson, J. A. (2012). *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty*. Crown Publishers.
3. Linder, W., & Mueller, S. (2021). *Swiss Democracy: Possible Solutions to Conflict in Multicultural Societies*. Palgrave Macmillan.
4. OECD. (2021). *Investment Policy Review: Ukraine*. OECD Publishing.
5. World Bank. (2023). *Ukraine Economic Update*. World Bank.
6. Transparency International. (2024). *Corruption Perceptions Index*. Transparency International.
7. Voitenko, O. (2022). Politychni chynnyky formuvannia investytsiinoho klimatu Ukrainy [Political factors forming the investment climate of Ukraine]. *Politychnyi menedzhment*, 96, 34 – 42. [in Ukrainian].
8. Vatter, A. (2018). *Swiss Federalism: The Transformation of a Federal Model*. Routledge.
9. World Economic Forum. (2025, January). Special Address by Volodymyr Zelenskyy, President of Ukraine. Davos. <https://www.weforum.org/stories/2025/01/davos-2025-special-address-volodymyr-zelenskyy-president-ukraine/>
10. President of Ukraine. (2024, January). Speech at World Economic Forum. Davos. <https://www.president.gov.ua/en/news/kozhna-investiciya-u-vpevnenist-zahisnika-skorochoye-vijnu-v-88381>
11. Swissinfo. (2022). Swiss conference sets principles for Ukraine reconstruction. <https://www.swissinfo.ch/eng/politics/swiss-conference-sets-principles-for-ukraine-reconstruction/47728090>
12. Ukraine-Swiss Chamber. (2023). Lugano Business Forum Summary. <https://ukraine-swiss.ch/bez-kategoriyi/lugano-business-forum-2023-summary/>

13. Federal Department of Foreign Affairs. (n.d.). Support of the Confederation for the people affected by the war in Ukraine. <https://www.eda.admin.ch/eda/en/fdfa/fdfa/aktuell/dossiers/krieg-gegen-ukraine.html>
14. Federal Department of Defence, Civil Protection and Sport. (2025). Switzerland ready to use good offices for peace in Ukraine. <https://www.vbs.admin.ch/en/newsb/AbBCvmYuMAdSAXW9CC5xA>
15. Federal Department of Foreign Affairs. (2024). Jacques Gerber appointed as Federal Council Delegate for Ukraine. <https://www.eda.admin.ch/countries/taiwan/de/home/aktuell/news.html>
16. Watson.ch. (2025). Schweizer Ukraine-Delegierter sagt: Engagement für die Ukraine ist intakt. <https://www.watson.ch/schweiz/international/563778341>
17. Cointelegraph. (2024). An overview of the Swiss Distributed Ledger Technology (DLT) Act. <https://cointelegraph.com/learn/articles/an-overview-of-the-swiss-distributed-ledger-technology-dlt-act>
18. Federal Council. (2025). Bilateral cooperation agreement between Switzerland and Ukraine on reconstruction. <https://www.news.admin.ch/en/newsb/MQEKfyoZsdpkhpM48i-m7>
19. Federal Council. (2025). Switzerland supports competitiveness of Ukraine's economy (2026 – 2030 Programme). <https://www.news.admin.ch/en/newsb/EMweykN-13QNJXUSAb2kq>
20. FINMA. (2025). Developments in the FinTech sector. <https://www.finma.ch/en/documentation/dossier/dossier-fintech/entwicklungen-im-bereich-fintech>
21. Swissinfo. (2024). Switzerland gives CHF 60 million to Ukraine for digitalisation. <https://www.swissinfo.ch/eng/foreign-affairs/switzerland-gives-chf60-million-to-ukraine-for-digitalisation/79961027>
22. Habermas, J. (1996). *Between Facts and Norms: Contributions to a Discourse Theory of Law and Democracy*. MIT Press.
23. Beck, U. (1992). *Risk Society: Towards a New Modernity*. Sage Publications.
24. Lipset, S. M. (1981). *Political Man: The Social Bases of Politics*. Johns Hopkins University Press.
25. Ministry of Digital Transformation of Ukraine. (2025). *Digital Recovery of Ukraine: Policy Vision 2030*. <https://thedigital.gov.ua>

Volodymyr Melnychuk

4th year student of the Faculty of Philosophy (Department of Political Science)

Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)

<https://orcid.org/0009-0002-7190-8721>

e-mail: melnychuko33knu@gmail.com

Dmytro Tovmash

Candidate (Ph. D) of Sciences in Philosophy, Associate Professor

of the Department of Philosophy of the Humanities

Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)

<https://orcid.org/0000-0002-4576-0703>

e-mail: tovmash@knu.ua

**POLITICAL FACTORS OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS:
SWISS EXPERIENCE AND OPPORTUNITIES FOR UKRAINE**

Abstract

The article provides a comprehensive analysis of the political determinants of a state's investment attractiveness through the prism of the institutional experience of the Swiss Confederation and the possibilities for its adaptation to Ukrainian realities. It is substantiated that Switzerland's key political asset lies in the combination of political stability, decentralized governance, mechanisms of direct democracy, and a high degree of predictability of public policy, which together generate sustainable institutional trust on the part of investors.

It is demonstrated that, under contemporary conditions, investment attractiveness is determined not only by economic indicators but also by the effectiveness of the state's information policy, its capacity to ensure information security, and its ability to construct positive and consistent media narratives concerning the protection of property rights, the rule of law, and long-term political stability. The impact of institutional trust and legal certainty on investment activity is analyzed in the context of global competition for capital.

It is established that, for Ukraine in the context of post-war reconstruction, a critical priority is the transition from a declarative to an operational model of guaranteeing investors' rights, complemented by transparent information

mechanisms and strategic communications. Particular attention is paid to the role of international platforms (the forums in Davos and Lugano) as instruments of investment diplomacy and channels for disseminating trust-forming media narratives at the global level.

It is argued that the implementation of technological solutions — specifically, the phygital economy and DLT regulation (distributed ledger technologies) — can function not only as tools of economic modernization but also as sources of new political legitimacy. It is proven that digital transparency, transaction verifiability, and data security are capable of partially compensating for institutional weakness, reducing corruption risks, and performing the function of a modern analogue of Swiss “banking secrecy” in terms of reliability and trust. Recommendations are proposed for fostering institutional predictability, information resilience, and security guarantees as the fundamental conditions for attracting long-term investment capital to Ukraine.

Keywords: investment attractiveness; investment policy of Ukraine; political stability; information policy; information security; Swiss experience; trust in institutions; phygital economy; DLT regulation; media narratives; European integration.

Надійшла до редакції 04.10.2025

Прийнято до друку 21.11.2025

Оприлюднено 29.12.2025